

Kultur&Debat

Chaplin som minoriteternes minoritet

Instruktørparret Tue Biering og Jeppe Kristensen opsætter Chaplins film 'Guldfeber' som teaterforestilling med en hovedrolleindehaver, der er multihandicappet – eller som teateret formulerer det: 'Han er spastisk, ordblind, muslimsk og på førtidspension'

Nyfortolkning

af Katrine Sekjær

På teateret NYAVENY kan man om kort tid opleve Charles Chaplins filmklassiker *Guldfeber* fra 1925 i en teaterversion.

Men hovedrolleindehaveren, Amir Becirovic, er ikke en almindelig skuespiller. Faktisk tilhører han flere minoritetsgrupper på én gang: Han er handicappet, ordblind, muslim og på førtidspension.

Umiddelbart kan det lyde som beskrivelsen af en både udsat og ressourcetsvag person, der burde have temmelig langt til de skrå brædder og succes. Og det er faktisk også sådan udgangspunktet er for hovedpersonen i filmen *Guldfeber*, hvor en vagabond tager til Alaska i håbet om at finde guld. I filmen skal den stakkels lazaron igennem den ene lidelse og forhåbelse efter den anden, men

alligevel ender han med penge, pigen og lykken.

Kongen af stakler

Ifølge instruktøren Tue Biering har vi brug for historien om stakler, og vi har brug for, at han er så stakkels som muligt. For hvis det gode kan ske for ham, kan det også ske for os.

Imidlertid er det ikke første gang, at makkerparret Biering og Kristensen sætter minoriteter på scenen i rollen som 'sig selv'. Tidligere har deres forestillinger involveret fattige fra Bangladesh, prostituerede fra Istedgade og afviste asylansøgere, hvilket har vakt både begejstring og forargelse. At de nu sætter en multihandicappet mand på de skrå brædder og lader ham gennemgå den ene ydmygelse efter den anden, kan derfor virke både nådesløst og provokerende.

Instruktør Tue Biering forklarer, at det ikke er intention:

»Vi tænker det ikke som

en provokation, men som en udfordring af både vores verdenssyn, vores samfundssyn, men også af vores kultursyn. Sådan en som Amir har utrolig svært ved at komme til at stå på de skrå brædder. Alt for sjældent ser vi en diversitet og en forskellighed på scenen.«

Når Tue Biering kalder Amir Becirovic 'kongen af stakler', gør han det ud fra de fordomme, vi møder minoriteterne med:

»Han er andengenerationsindvandrer, han er handicappet, ordblind og muslim. Han er minoriteternes minoritet. Vores mål er at udfordre både Amir, os selv og publikum. Vi har givet ham denne her opgave, fordi vi tror på ham. Det er ikke kun den rolle han spiller, der bliver udfordret gennem stykket. Det at stå på scenen er en udfordring for ham på flere måder.«

Med respekt

Hos Dansk Handicap For-



bund er man åben over for den konkrete teaterforestilling, omend forbeholden over for idéen om at bruge mennesker med handicap som trækplaster. Landsformanden for Dansk Handicap Forbund, Susanne Olsen, ser ikke noget problem i, at en kulturinstitution bruger mennesker med handicap i kunstneriske sammenhænge, så længe det sker med respekt og med personens forståelse:

»Hvis han er vidende om, hvad han går ind til, er det i orden. Men det kommer meget an på, hvordan han frem-

stilles i forestillingen, og det er svært at bedømme ud fra presse materialet alene. Jeg synes, det er spændende, hvis en teaterforestilling har kant, men måske går de en smule over grænsen.«

Alligevel kan hun godt blive nysgerrig efter at se forestillingen, fordi hovedkarakteren har så mange handicap på én gang, og det er faktisk realiteten for flere af forbundets medlemmer. Lige netop det groteske i at skulle møde verden med både flere og med mere end almindelige udfordringer kender mennesker med handicap alt for

godt fra virkelighedens skueplads. Og dét er ikke en eventyrfortælling. Faktisk er mennesker med handicap blevet både udstillet og udskaældt i den offentlige debat – især i den seneste tid, mener Susanne Olsen:

»I forhold til økonomien har udgifterne til de mennesker med handicap fået rigtig meget i fokus i medierne. Vi er blevet hængt ud som en voldsom økonomisk byrde for samfundet. Det har gjort, at mange mennesker med handicap har følt sig både udstillet og nedgjort.«

I det perspektiv ser Susan-

Hyben i Operaen

Stor begivenhed i Operaen: Logistikeren og smagskunstneren Rasmus Bo Bojesen har udtænkt en ny menu på 442 gram, som gør, at man ikke falder i søvn under 'La Boheme'

Smag

af Kristen Bjørnkjær

Med romanen *Parfumen* fik den tyske forfatter Patrick Süskind mange passionerede læsere. Den fortalte fascinerende om en fattig knægt, der i de skidne gader i 1700-tal-

lets Frankrig havde udviklet en særlig fintmærkende lugtesans, som satte ham i stand til senere at udvikle de fineste parfumer.

Men så er der jo også smagssansen. Den har Rasmus Bo Bojesen arbejdet med hele sit voksne arbejdsliv, hvor han først var i lære på et par restauranter i Frankrig med tre Michelin-stjerner, hvorefter han tog et par år til Japan for at lære mere af køkkenet der. I dag administrerer han en stor forretning, der blandt andet har leveret mad til patienterne på Herlev Sygehus og til restauranten på landbrugsorganisationernes

højborg Axelborg samt Operaen i København.

Mindre portioner

Det var her på Operaen, han selv tog imod pressen for at præsentere en ny menu, der skal stemme sanserne til opera, uden at man bliver så overmæt, at man falder i søvn under første akt af *La Boheme*. Den vejer 442 gram og er derfor i tråd med de nyeste anbefalinger på folkesundhed, som går ud på, at man skal spise mindre portioner, hvor det før mest handlede om at undgå fedt samt få en masse motion, da folk har det med at blive ved med at spise,

efter at de i virkeligheden er blevet mætte.

Med skam at melde havde jeg aldrig været i Operaen, og en spøjs oplevelse var det, da vi kørte op i elevatoren med en stor mand, der var i kostume og med vældig, grå paryk. Hanspiller med i Alban Bergs opera *Lulu*, fortalte han. Rasmus Bo Bojesen tog os med på en gåtur for at vise, hvor langt der er fra køkkenet til restauranten, og langt er det.

»Forestil jer, hvor langt det er at løbe med en appelsinsoufflé,« sagde han, og det gjorde vi så.

Han ville ikke kritisere arkitekterne, men han ville ger-

ne have siddet med ved tegnebrættet, da det blev planlagt.

Nu blev en lille vogn kørt ind med bakker på. Sådan undgår man, at tjenerne skal løbe frem og tilbage. Bakkerne var en luksusudgave af flybakker. De rummede fem små retter med krabbe og selleri, fennikel med rapsolie, lakserogn, salat af svampe med timian og rå oksemørbrad m.m.. Tror jeg nok. Et par menuer var blandet sammen, så man kunne godt føle sig usikker, men delikat var det. Den menu koster 250 kroner. I pausen kan man komme tilbage til sit bord og

yderligere få ost, dessert og vin. Så koster det 495 kroner. Tro det eller ej, men priserne har fået et ordentligt dyk. Før kostede det mageligt 1.200 kroner for en menu. Alternativt kan man få en sandwich eller en salat i cafeen, hvis man er en fattig studerende – med eller uden cafepege. Udsigten til København er formidabel bortset fra et af Mærskts tykke facade-spær i øjenhøjde. Hm!

Mormors hyben

Opgaven har været en kombination af smag og logistik og faktisk »mere en logistikopgave end en frikadelle-



ne Olsen teaterforestillingen som en mulighed for at få folk til at reflektere over deres opfattelse af mennesker med handicap som mere og andet end stakkels:

»Jeg vil hellere bruges i dén sammenhæng end hænges ud, som det er sket det sidste halve år; at vi er en byrde for samfundet, at vi er krævende og for dyre for kommunerne. Her forsøger man vel at vise, at også mennesker med handicap har ressourcer, og at de kan bruges.«

Dansk Skuespillerforbund har ikke ønsket at kom-

NYAVENY har omarrangeret Chaplins film 'Guldfeber' til teatret.

FOTO: SØREN MEISNER

mentere sagen. Forbundet »udtaler sig af princip ikke om enkeltsager«.

KATS@INFORMATION.DK

'Guldfeber' kan opleves på teater NYAVENY fra den 6. november

opgave«, som Rasmus Bo Bojesen udtrykte det. Men også en æstetisk optimal løsning, som måltidet præsenterede sig på små, aflange tallerkener i bakken. Han brød sig ikke om en sammenligning med tapas. Hellere med de bentoer, som japanerne køber til frokostpausen eller tager med, når de skal rejse med hurtigtoget *shinkansen*. Tallerkenerne er fremstillet af en glarmester på Frederiksberg.

Rasmus Bo Bojesen, der aldrig har drukket en coca cola, er meget omhyggelig med smagssammensætninger, som almindelige folk

næppe kan dekonstruere, kun anerkende summen af. Er det en medfødt evne, spurgte jeg. Han svarede med eftertanke:

»Det tror jeg ikke. Jeg tror, den stammer fra min mormor i Jylland på en stor gård, hvor der hver dag var 42 mennesker, der skulle bispises. Der sad jeg med som dreng og ordnede slikasparges og hyben med stor omhu. Derfor har jeg for resten også stadig hyben med i mine menuer.« Han tilføjede: »Men i øvrigt arbejder jeg helvedes meget med chokolade!«

KRBJ@INFORMATION.DK

En outsiderinde indtager København

Den 31-årige amerikanske sangerinde Kelis opererer i et popunivers på egne præmisser. Det bøder hun for på hitlisterne, men den pris betaler hun gerne for kreativ frihed. Damen med den ru stemme og de sørgmodige øjne indtager i aften Vega

Portræt

af Lise Nielsen

Kelis har altid været en outsider. Så meget man nu kan være en outsider, når man har solgt 6,8 millioner album og singler i sin karriere og samarbejdet med, hvad man vist kun kan kalde den hiphoppende in-crowd: the Neptunes, Will.i.am, André 3000 og tidligere husbond Nas (de blev skilt i maj).

Og så meget, man nu kan være en outsider i det lige så in-crowdede kuld af popdivaer, den 31-årige amerikanske sangerinde fra New York oftest sammenlignes med: Lady Gaga, Rihanna og Beyoncé. Men selv om det på nettet jævnligt diskuteres, hvorvidt Lady Gaga har stjålet Kelis' stil eller omvendt, var det Lady Gaga, der kom på magasinet Vanity Fairs liste over de bedst klædte i 2010. Og selv om Rihanna og Kelis begge samarbejder med *man of the hour* David Guetta (og har delt korthårslook a la Robyn, Kelis kom først), er det Rihanna, der ligeså har to numre på den danske iTunes-topliste. Kelis har ikke et eneste af sine numre fra sit seneste album fra maj, *Flesh Tone*, på så meget som top-100. Og da Kelis var nomineret til en amerikansk Grammy for bedste r&b-album for sit fjerde album, *Kelis Was Here* fra 2007, tabte hun til Beyoncé's *B'Day*. Beyoncé, som har solgt fem gange så mange album og singler som Kelis.

Det kunne være den sørgeligste historie, hvis ikke det var, fordi Kelis, damen med de sørgmodige øjne og den ru stemme, efterlader én med indtrykket af, at hun foretrækker det sådan. Hun gør det på sin egen måde, og hendes måde er som regel lidt *too much* i et snævert popunivers og et maskineri af en musikindustri, hun har skullet navigere i, siden hun blev *signet* som 17-årig.

Vulgært lækker

Da Kelis ankom på musikscenen med sit debutalbum *Ka-*

leidoscopei 1999, var det således med beskeden »I hate you so much right now!« (fra »Caught Out There«). Ikke et Rihannask »I hate that I love you« i sigte. En besked skreget ud med en upoleret hæshed og autenticitet, der var uvant for den polerede r&b-genre, man placerede hende i, og gav fornemmelsen af, at hun ikke havde brugt natten på at øve skalaer. Damen mente det.

Og i videoen til »Milkshake« fra 2003-albummet *Tasty* spiller Kelis dobbelttydigt på den lækkerhed, hun vitterligt har, og gør den vulgær, en lille fuckfinger til r&b-videoers forkærlighed for suggestiv iscenesættelse. I *dineren*, hvor videoen udspiller sig, kan hendes top ikke ses for bare bryster – den mælk bliver virkelig rystet – og da køkkenuret ringer omme bag disken, hiver Kelis ud af ovenen to velformede boller. Bon appetit. Og man kunne ikke rigtig finde ud af, om Kelis var Beyoncé-laber eller lidt for meget.

Og da hun holdt fire års pause fra musikken op til *Flesh Tone*, bl.a. fordi hun kæmpede for at komme fri fra en kontrakt med sit daværende pladeselskab, en oplevelse, hun har kaldt »ugly«, valgte hun at tage på kokkeskole. Hvor mange måske vil tænke, det lyder godt nok fjollet, sagde hun selv i et tv-interview med Tavis Smiley i juni:

»Det var en kæmpe lettelse for mig at opleve, at jeg kunne forelske mig i noget andet end musikken, ikke være tvunget til at lave en plade, ikke have det som min eneste indtægtskilde. Jeg følte, at jeg ikke længere behøvede at lave musik, men at jeg kunne.«

En dame, der vist bare ser styrke i kontrast.

Ikke radiovenlig

Med egensindet in mente giver det god mening, at *Flesh Tone* er et dancealbum og lyder markant anderledes end den r&b-lyd, Kelis plejer at give fra sig. Men Kelis ved også, at musikbranchen og lytterne – især i USA – kan have sværere ved at omstille sig, ligesom hun er afklaret med albummets 'mangler' set fra et kommercielt perspektiv:

»Der er ikke nogen oplagte singler. Albummet er ikke radiovenligt i den forstand. Når albummet så kommer fra en, der normalt kategoriseres som r&b-sangerinde, der samtidig er sort, har de amerikanske radiostationer



Kelis er ikke bange for at gå sine egne veje og holdt fire års pause fra musikken op til sit seneste album. FOTO: REUTERS/SCANPIX

svært ved at placere det. Men jeg sagde til mit pladeselskab, 'det er, hvad jeg har, brug det eller lad være',« siger hun til Tavis Smiley.

Informations anmelder vurderede, at Kelis faktisk slap mindre broget fra sin udgivelse end tourkammerat og søster udi elektrolyd, succesvenskeren Robyn. Og Kelis' koncert i Glasgow i sidste uge beskrev en begejstret anmelder som fyldt med *clubbing*-energi fra en kvinde, der ved, hvordan man skaber en god aften for publikum snarere end for sit ego.

Det er nok også egensindet, der gør, at Kelis ikke falder i Vanity Fairs smag. Ikke fordi Kelis ikke er *fashion*. Hun ved godt, hvad der foregår. I videoen til »Acapella« dyrker Kelis et *tribal* kriger-

inde-look med fjerprydelse, bue og pil, henna-tatoveringer og fletning *Avatar*-style. Et look, der passer til både attitude og lyd på albummet og er i tråd med de store modehuses fejring af alt *tribal* i år. Men hvor Gaga er strømnet, er Kelis anarkistisk. Nok er hun *tribal*, men på 15 måder på én gang. *Too much*. Ikke helt *fashion*. For *fashion*. For svær at kategorisere. Og så-dan foretrækker Kelis det vist.

KULTUR@INFORMATION.DK

Kelis i Vega, København, i aften kl. 20

Cross-Terrain vandrestøv

MERRELL

Før: 1000,-
Nu: 699,-
UDSALG

Westward læderstøv

Kun: 1599,-
Nyhed

Størrelser: 37-41
Hænde: 11-15

Besøg vor butik!
Kun 5 min. fra strøget
el.: www.JoF.dk

www.
Jagt & Fiskerimagasinet .dk
Nørre Voldgade 8, 1358 Kbh. 3333 7777